

ПЕДАН Ю.М., ст.гр. МГБ-531

Наук. кер.: Ячменьова В.М., д.е.н., проф.

Національна академія природоохоронного та курортного будівництва
м. Сімферополь

ОЦІНКА РІВНЯ СХИЛЬНОСТІ ДО КРИЗИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто структуру кризи, наведено механізм трансформації кризового явища у кризову ситуацію, кризової ситуації у кризовий стан, а також симптомокомплекс параметрів діяльності підприємства на рівні підсистем системи управління, надано лінгвістичну ідентифікацію порушень у діяльності промислового підприємства.

Актуальність. Актуальність даної теми полягає в тому, що останні події, які відбуваються у світовій економіці на сучасному етапі, яскраво ілюструють вплив світової економічної кризи на діяльність всіх без виключення підприємств будь – яких видів діяльності. Таким чином, можна зробити висновок, що всі підприємства мають безперечну схильність до кризи.

Прогнозуванням кризових явищ і аналізом передкризових ситуацій практично ніхто не займався. Однак практика доводить, що кризові ситуації можна гасити і робити це потрібно вчасно для того, щоб підприємство здійснювало свою діяльність безперервно, а для цього необхідно використовувати сучасні інструменти антикризового управління.

Мета дослідження: обґрунтування інструментів антикризового управління щодо забезпечення безперервної діяльності підприємства.

Основна частина. Вивченням проблем антикризового управління займалося багато вчених. До їх числа належать: Грязнова А.Г., Короткова Е.М, Уткін Е.А, Іванов В.М., Вискребцев В.А, Ячменьова В.М, Кошкіна В.І., Шредер Г.А, Твісс Б., Альгін О.П, Богомоллов В.О., Богомолова А.В. та багато інших [1,2,3,4,5].

Вони використовували різні теорії, підходи до вивчення даної проблеми. Проте єдиної думки не було досягнуто. Це свідчить про те, що дана предметна область є не достатньо дослідженою і дає нам можливість займатися пошуком нових рішень зазначеної проблеми.

Об'єктом дослідження в даній роботі є кризові явища.

Предметом вивчення виступає рівень схильності до кризи промислових підприємств.

Основним завданням є оцінка рівня схильності до кризи діяльності підприємства.

Для формування більш повного поняття, яке точно розкриває зміст понять «криза», «діяльність підприємства», «схильність», «кризове явище» було проведено морфологічний аналіз.

Провівши морфологічний аналіз поняття «криза» нами надається така інтерпретація: під кризою розуміють сукупність негативних явищ, здатних

змінити або порушити звичний хід дій, при досягненні ними максимально негативних значень або стану насичення, після якого неминуче його перетворення у якісно інший рівень.

Діяльність підприємства – це сукупність дій, забезпечених сучасними засобами виробництва, що спрямовані на досягнення встановленої мети висококваліфікованим персоналом.

Під схильністю розуміють приховану реакцію системи та її підсистем на незначні відхилення умов у зовнішньому та внутрішньому середовищі, яка на перспективу може мати різного роду наслідки [4].

Під кризовим явищем розуміють подію, процес, що відбуваються в межах однієї або декількох підсистем і сигналізує про те, що в ній відбуваються нестандартні процеси і одразу визначити наслідки цих процесів не можливо [5].

Для вирішення поставленого завдання і доведення достовірності нашого дослідження використано метод системного аналізу.

Системний аналіз – науковий метод пізнання, що представляє собою послідовність дій по встановленню структурних зв'язків між змінними або елементами досліджуваної системи.

Розглянемо детально структуру кризи. До складу кризи входять кризові явища, що з часом перетворюються у кризові ситуації, які у свій час визначають кризовий стан. Тобто будь – яка кризова ситуація є результат трансформації сукупності кризових явищ, а кризовий стан є результатом перетворень сукупності кризових ситуацій.

Під кризовим явищем розуміють подію, процес, що відбуваються в межах однієї або декількох підсистем і сигналізує про те, що в ній відбуваються нестандартні процеси і одразу визначити наслідки цих процесів не можливо.

Для того щоб спостерігати прояв кризових явищ, необхідно сформуванню симптомокомплекс параметрів діяльності підприємства і надалі визначити відхилення від заздалегідь встановлених норм.

Сформувавши симптомокомплекс, потрібно провести лінгвістичну ідентифікацію порушень у діяльності промислового підприємства та її зіставлення з інтервалами числових визначень. У нашому випадку це "високий" (знаходиться в межах 1 – 0,9), "вищий за середній" (0,89 – 0,75), "середній" (0,74 – 0,61), "нижчий за середній" (0,6 – 0,51), "низький" (0,5 – 0,41).

При оцінці кризового явища ($K_{я}$), кризової ситуації ($K_{с}$) та кризового стану ($K_{ст}$) використовується аналогічна шкала вимірювання, а саме "високий", "вищий за середній", "середній", "нижчий за середній", "низький" рівень їх впливу на діяльність підприємства і також здійснюється лінгвістична ідентифікація.

Висновки. Таким чином, розробивши симптомокомплекс параметрів діяльності підприємства на рівні підсистем системи управління, а також провівши лінгвістичну ідентифікацію порушень у діяльності промислового підприємства, розробивши шкалу оцінювання кризового явища ($K_{я}$), кризової

ситуації (K_c) та кризового стану (K_{cr}) ми можемо провести оцінку рівня схильності до кризи діяльності підприємства та дати рекомендації щодо запобігання настання кризи.

Бібліографічний список:

1. **Грязнова А.Г.** Антикризисный менеджмент / А.Г. Грязнова. – М.: Ассоциация издателей и авторов "ТАНДЕМ" – издательство "Экмос" – 1999, 85 с.
2. **Крутик А.Б., Муравьев А.И.** Антикризисный менеджмент / А.Б. Крутик, А.И. Муравьев. – СПб: Питер, 2001. – 23 – 27 с.
3. **Самуэльсон П.** Экономика / П. Самуэльсон – М., 1992. Т1. – 244 с.
4. **Ячменьова В.М.** Стійкість діяльності промислових підприємств: оцінка та забезпечення: [Монографія] / В.М. Ячменьова. – Сімферополь: ВД "Аріал", 2010. – 17 с.
5. **Ячменева В. М.** Представление экономической устойчивости деятельности предприятия / В. М. Ячменева // Экономика и управление. — 2007. — № 4 — 5. — .107 — 112.